

Обставини справи

Справа стосувалася скарги, поданої відповідно до статті 8 Конвенції, стосовно того, що розкриття інформації про звинувачення в зґвалтуванні, за яким заявника було виправдано судом, не відповідало закону і не було необхідним у демократичному суспільстві.

Заявник вважав, що оскаржуване розкриття інформації порушило його право на презумпцію невинуватості, передбачене пунктом 2 статті 6 Конвенції.

Заявник мав педагогічну освіту, проте на час подій працював водієм таксі. У березні 2010 року йому було пред'явлено звинувачення у зґвалтуванні 17-річної пасажирки його таксі. Заявник заперечував свою вину, стверджуючи, що між ним та ймовірною жертвою ніколи не було сексуального контакту. Не існувало жодних криміналістичних доказів, які б його пов'язували з потерпілою.

21 січня 2011 року суд виправдав заявника.

22 березня 2011 року Бюро кримінальних записів (CRB) видало розширену довідку про судимість (ECRC, далі – довідка) у зв'язку з поданням заявником заяви про прийняття на роботу викладачем у коледжі. На час подій відповідна довідка містила детальну інформацію про всі попередні судимості та попередження, а також «іншу релевантну інформацію, розкрити на розсуд начальника поліції». Заявник не мав судимостей або попереджень. Однак у відповідному розділі довідки, призначеному для іншої інформації, були розкриті деталі звинувачення заявника у зґвалтуванні та його подальшого виправдання.

20 квітня 2011 року заявник заперечив проти розкриття інформації, зазначивши, зокрема, що «... присяжні відхилили докази заявника, і розкриття звинувачення є настільки упередженим, що заважає йому бути справедливо розглянутим на працевлаштування...». Однак рішення про розкриття інформації було залишено в силі.

2 червня 2011 року заявник подав адміністративну скаргу до відповідного органу поліції, вказавши на негативний вплив розкриття інформації на його подальшу кар'єру як кваліфікованого викладача. Скаргу було відхилено. Колегія врахувала меморандум, підготовлений у березні 2012 року уповноваженим офіцером, в якому зазначалося, що розкрита інформація є релевантною та має бути включена до довідки. На думку співробітника, який проводив перевірку, розкриття інформації було обґрунтованим і пропорційним.

Заявник оскаржив таке розкриття, посилаючись на те, що воно є упередженим та заважає його працевлаштуванню, однак рішення залишили без змін. Подальші скарги заявника до поліції у 2011–2012 роках також були відхилені. У своїх висновках уповноважені органи зазначали, що, попри виправдання, інформація про

попереднє звинувачення є релевантною для захисту вразливих осіб і має залишатися у довідці.

28 березня 2012 року було видано ще одну розширену довідку про судимість у зв'язку з заявою заявника на отримання ліцензії на роботу водієм приватного таксі. Вона містила ту саму інформацію, що й довідка, видана в березні 2011 року, та з тих самих підстав була підтверджена поліцією.

22 червня 2012 року заявник заперечив проти розкриття інформації в аналогічних формулюваннях, що й у своєму попередньому листі, вказуючи на негативний вплив на його подальше життя. Однак 7 серпня 2012 року розкриття було підтверджено CRB.

У грудні 2012 року заявник подав клопотання про дозвіл на судовий перегляд рішення начальника поліції про розкриття інформації щодо звинувачення та виправдання у зґвалтуванні, посилаючись на свої права, передбачені пунктом 2 статті 6 та статтею 8 Конвенції, та спираючись, зокрема, на справи *Allen v. the United Kingdom* ([GC], № 25424/09, ECHR 2013) та *M.M. v. the United Kingdom* (№ 24029/07, 13 листопада 2012 року). Йому було надано дозвіл, але 5 вересня 2013 року Високий Суд відхилив його позов. Суддя вважав, що стаття 8 Конвенції була чітко застосовна до цієї справи, але визнав, що розкриття інформації було обґрунтованим, пропорційним і не перевищувало меж необхідного для забезпечення мети захисту молодих і вразливих осіб. Суддя визнав за непотрібне визначати, чи застосовується пункт 2 статті 6 Конвенції до видачі довідки, оскільки, в будь-якому разі, він вважав, що розкриття інформації не порушувало презумпцію невинуватості.

10 червня 2016 року апеляційна скарга заявника також була відхилена.

Заявник звернувся до Верховного Суду з проханням про дозвіл на оскарження, повторивши свої аргументи відповідно до пункту 2 статті 6 та статті 8 Конвенції. 2 листопада 2016 року дозвіл було надано лише стосовно скарги за статтею 8 Конвенції. 30 липня 2018 року Верховний Суд відхилив скаргу визнавши, що розкриття інформації дійсно порушило його права за статтею 8 Конвенції, але це було необхідним для захисту прав і свобод інших осіб, відповідно – пропорційним пункту 2 статті 8 Конвенції.

Зрештою заявник звернувся до ЄСПЛ зі скаргою на порушення своїх прав за статтею 8 Конвенції. Заявник також стверджував, що розкриття інформації порушило його право на презумпцію невинуватості, передбачене пунктом 2 статті 6 Конвенції.

Оцінка Суду

ЄСПЛ зазначив, що вимога законності втручання означає, що оскаржуваний захід повинен бути підкріплений відповідною правовою основою в національному законодавстві та відповідати принципам верховенства права. Він підкреслив, що закон повинен бути достатньо доступним і передбачуваним, щоб особа – у разі

потреби з відповідною допомогою – могла регулювати свою поведінку. У цьому контексті ЄСПЛ вказав, що національне законодавство повинно містити гарантії, що забезпечують належний правовий захист від свавілля, та достатньо чітко визначати межі дискреційних повноважень, наданих компетентним органам, та порядок їх здійснення (див. справу *M.M. v. the United Kingdom*, цитовану вище, § 193, та посилання, наведені в ній, а також §§ 206–07).

ЄСПЛ визначив, що у випадку, коли дискреційні повноваження, надані при застосуванні заходу, що порушує права, передбачені статтею 8 Конвенції, є надмірно широкими, повинні існувати достатні гарантії проти свавільного використання цих повноважень, щоб їх застосування було розумно передбачуваним. ЄСПЛ вважав, що на момент видачі довідки у справі заявника відповідна стаття національного законодавства надавала головним поліцейським дуже широкі дискреційні повноваження щодо розкриття інформації, яку вони мали стосовно заявника.

ЄСПЛ підкреслив, що на той момент не існувало законодавчих вказівок, які б допомагали начальникам поліції у здійсненні їх дискреційних повноважень. Отже, не було опубліковано жодних рекомендацій для начальників поліції щодо рівня деталізації інформації, що має бути надана, або щодо способу, в який розкрита інформація має бути сформульована та представлена в довідці.

ЄСПЛ нагадав про занепокоєння, висловлене у справі *M.M. v. the United Kingdom* (цитованій вище, § 200), що в більшості випадків довідка про судимість є чимось на кшталт «смертельного удару» для надій людини, яка прагне обійняти будь-яку посаду, що підпадає під вимоги щодо розкриття інформації. На думку ЄСПЛ, спірні твердження мають значення для потенційного роботодавця лише в тому випадку, якщо вони є правдивими; якщо вони неправдиві, вони не мають жодного впливу на придатність кандидата для роботи. Більш очевидним є простір для здійснення дискреційних повноважень потенційним роботодавцем, коли безспірні факти мають спірний вплив на придатність кандидата до виконання певних функцій. Однак, у цій справі йдеться про нещодавнє звинувачення у зґвалтуванні, яке, якщо воно є правдивим, однозначно робить заявника непридатним для обох видів роботи, на які він подавав заявку. Єдиним реальним дискреційним правом, яким могли скористатися потенційний роботодавець та орган, що видає ліцензії, було рішення про те, чи вірити звинуваченням, незважаючи на виправдання. Повинно постати реальне питання про те, як роботодавці можуть реалізувати таке дискреційне право і в якій мірі це питання підлягає вирішенню ними. Однак у даній справі ЄСПЛ не вбачив необхідності висловлювати думку щодо можливості розробки рекомендацій, які б дійсно допомогли роботодавцю у здійсненні такого роду дискреційних повноважень: навіть якщо б такі рекомендації були розроблені, немає сумнівів, що ті незначні рекомендації, які існували на той час, були абсолютно недостатніми в цьому відношенні.

ЄСПЛ звернув увагу, що заявнику не було надано можливості попереднього подання зауважень стосовно розкриття інформації до оприлюднення оскаржуваних

відомостей. Також, ЄСПЛ стверджував, що право вимагати перегляду розкриття інформації, здійсненого відповідно до національного законодавства в довідці незалежним спостерігачем можна розглядати як запобіжний захід проти свавільного використання дискреційних повноважень.

Зокрема, Уряд посилався на право вимагати перегляду розкриття інформації, зробленого відповідно до статті 113B(4) в ECRC незалежним спостерігачем. Однак, такої можливості не існувало на момент розкриття інформації у 2011 та 2012 роках у справі заявника.

Відповідно, ЄСПЛ вважав, що правові положення, які були чинними у відповідний час, у поєднанні з застосовними вказівками, надавали надто широкі дискреційні повноваження компетентним органам у застосуванні положень про розкриття інформації. Не було достатніх гарантій для забезпечення належного правового захисту від свавільного здійснення цих дискреційних повноважень, і, як наслідок, розкриття інформації не відповідало закону.

Таким чином, було порушення статті 8 Конвенції. Цей висновок звільняв ЄСПЛ від необхідності встановлювати, чи було втручання у права заявника, передбачені статтею 8 Конвенції, «необхідним у демократичному суспільстві».

ЄСПЛ не вбачив необхідності розглядати питання про прийнятність та обґрунтованість скарги заявника за пунктом 2 статті 6 Конвенції.

Висновок

Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 1 липня 2025 року й набуло статусу остаточного 01 жовтня 2025 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.